

BIGARREN HEZKUNTZA MUSEOA AMESTU “Hura ikusi, hauxe pentsatu, hauxe adierazi”

A. OINARRIZKO ZEHAR-KONPETENTZIAK

Ikasten eta pentsatzen ikasteko konpetentzia

Ikasteko eta lan egiteko ohiturak, ikasteko estrategiak eta pentsamendu zorrotza izatea da, ikasitakoa erabili eta beste testuinguru eta egoera batzuetara transferitzea, norberaren ikaskuntza autonomiaz antolatzeko.

Honako osagai hauek ditu ikasten eta pentsatzen ikasteko konpetentziak:

- Informazioa bilatzea, aukeratzea, gordetzea eta berreskuratzea hainbat informazio-iturritatik (informazio-iturri inprimatu, ahozko, ikus-entzunezko, digital eta bestelakoetatik), eta iturri horien egokitasuna ebaluatzea.
- Informazioa ulertzea eta buruz ikastea (pentsamendu analitiko).
- Informazioa interpretatzea eta ebaluatzea (pentsamendu kritikoa).
- Ideiak sortzea eta hautatzea (pentsamendu sortzailea).
- Baliabide kognitiboen erabilera estrategikoa egitea, ikasitakoa baliatuz eta beste egoera batzuetara transferituz.

B. DIZIPLINA BAITAKO KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

DISZIPLINA BAITAKO KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	LEHEN HEZKUNTZAKO ARLOAK	DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZAKO IKASGAIK
A. Konpetentzia sozial eta zibikoa	A.1. Gizarte zientziak	A.1. Geografia eta Historia
B. Arterako konpetentzia	B.1. Arte hezkuntza	B.1. Plastikako, Ikusizko eta Ikus-entzunezko Hezkuntza

A. Konpetentzia sozial eta zibikoa.

Nork bere burua, norberaren taldea eta bizi duen mundua ezagutu eta ulertzea da, gizarte-zientzien jakintzak eskuratuz, kritikoki interpretatuz eta erabiliz; zientzia horien berezko prozedurak eta metodologiak erabiltzea, autonomiaz eta herritarrei dagokien arduraz jarduteko bizitzaren ohiko egoeretan, gizarte guttiz demokratikoa, solidarioa, inklusiboa eta anitza lortzeko bidea urratzearen.

Honako osagai hauek ditu konpetentzia sozial eta zibikoak:

- Norbera banakako pertsona dela eta gizartean beste pertsona batzuekin bizi dela ulertzea, eta pertsona horiekin lanean aritzea eta antolatzea askotariko ezaugarriak eta xedeak dituzten taldeetan, maila bat baino gehiagotan (familian, eskolan, auzoan, herrian, nazioan eta gainerako mailetan).
- Norberaren gizartea ezagutzea, eta bereziki haren iraganeko eta egungo eraketa, antolamendua eta funtzionamendua; gizartea zer lurraldetan eta nola ezarrita dagoen jakitea, haren iraganaren kontzientzia hartzea eta gizakien ekintzak gizartean sortzen dituen arazoan aurrean modu positiboan jarduteko gaitasuna lantzea.
- Bizi duen inguruneaz jabetzen den herritarra izatea eta egoera hori onartzea, konpromisoa izanda eta elkartasuna adierazita; aintzat hartzea garaiko gizarteetako aniztasun soziala eta kulturala, eta, bereziki, egungo euskal gizartekoa, eta naturarekin, bere buruarekin eta gainerako pertsonekin harremanetan jartzeko era berrien bila aritzea, gizartea hobetu eta jasangarri bihurtzeko.
- Giza eskubideak izatea norberaren bizitzako eta gizarteko ekintzei eta egoerei buruzko iritziak osatzeko erreferente unibertsala eta norberak herritar gisa dituen eskubideak erabili eta betebeharrak betetzeko erreferentea; eta parte-hartzeko, begiruneko, justizia sozialeko eta elkartasuneko jokabideak lantzea, balioetan oinarritutako demokrazia gauzatzeko.
- Iraganean, edo gaur egun, bizikidetzaren tentsioak eta -gatazkak izan dituzten gizarte-taldeak, elkarri eragiten diotenak, historian zehar zer konfigurazio edo egitura izan duten jakitea; eta iraganaren gaineko kontzientzia kritikoa lantzea, etorkizunean egoera horiek konpontzeko prozedura baketsu eta demokratikoak erabiltzen jakin dezagun.
- Bizi duten mundua ulertzeko behar dituzten ezagutzak, trebetasunak eta jarrera eskuratzea; hau da, munduaren alderdi fisikoak, sozialak eta kulturalak, iraganen izandako bizipen kolektiboak eta gaur egungo bizipenak, eta bizitza sozialari dagokion espazio fisikoa ulertzeko behar direnak, munduan eragile aktibo izateko.

B. Arterako konpetentzia.

Hainbat kultura- eta arte-adierazpen ulertzea eta modu kritikoan balioestea, denbora- eta erabilera-testuingurutan, faktore estetikoek pertsonen eta gizartearen bizitzan duten garrantziaz jabetzeko. Era berean, arte-hizkuntzak ezagutzea, eta haien kodeak erabiltzea arte-mezuak ekoitzi eta nork bere burua ekimenez, irudimenez eta sormenez adierazi eta komunikatzeko.

Honako osagai hauek ditu arterako konpetentziak:

- Hizkuntza artistikoak adierazteko eta komunikatzeko baliabideak direla ulertzea, haiek norberaren arte-ekoizpenetan erabiltzea, eta hizkuntza horiek obra artistiko eta kulturaletan identifikatzea.
- Arte-produktuak era pertsonal eta arrazoituan sortzea hainbat egoera eta bizi-esparrutan, emozioak, bizipenak eta ideiak adierazteko, irudikatze eta komunikatzeko.
- Dagozkien denboran eta kulturen interpretatzea arte-adierazpenak eta -ekoizpenak, eta horietan dauden funtzioak eta erabilerak aztertzea eta bereiztea, pertsonen bizitzan duten esanahia eta eragina ulertzeko.
- Gogoetaren eta kritikaren bidez balioestea ondare artistiko eta kulturalako elementuak, herrien nortasunaren eta kulturen oinarri diren aldetik, herrien arteko hartu-emanaren, kulturen arteko elkarriketaren eta esperientzia partekatuen harian.

C. SAN TELMO MUSEOAK BIGARREN HEZKUNTZAKO IKASLEEI ESKAINTZEN DIE...

DBH 1-2 - Gipuzkoa eratuz

NORENTZAT: Bigarren hezkuntzako lehen zikloko geografia eta historia ikasleak

HELBURUAK:

- Identifikatzea zein izan diren Euskal Herriarentzat gertaera eta prozesu historiko garrantzitsuenak, direla tokikoak, direla esparru zabalagoak, eta denboran eta espazioan kokatzea. Horren helburua da gizateriaren bilakaeraren ikuspegi propioa eta globala izatea eta aldaketak eragiteko gaitasunari buruzko kontzientzia kritikoa izatea.
- Datu historikoak biltzea, zenbait irizpide erabiliz: denboran orientatzekoak (iragana, oraina eta etorkizuna); denbora-posizio erlatiboak (segidakoak, aldiberekoak, diakronia, sinkronia); iraupena (faktikoa; koiunturala; egiturazkoa; iraupen laburrekoa, ertainekoa edo luzekoa); denbora-neurriak (denbora-unitatea, denbora eta kronologia historikoa). Horren helburua da gizartearen bilakaera historikoa ordenatu eta sintetizatzea.
- Ondare naturala, kulturala, linguistikoa, artistikoa, historikoa eta soziala, norberarena zein bestearena, aintzat hartu eta errespetatzea, eta norbanakoek zein herriek beren identitatea izateko duten eskubidetzat jotzea. Eta hura babestu, kontserbatu eta hobetzeak dakarren erantzukizuna onartzea, nork bere esparrutik gizateriaren garapenean laguntzeko, dela modu indibidualean dela modu kolektiboan.
- Gizarte-fenomenoak zuzentzen dituzten prozesuak eta mekanismoak zein diren jakitea, eta gertaera sozialen, politikoaren, ekonomikoaren eta kulturalen arteko loturak aztertzea. Ezagutza hori gaur egungo gizartearen bilakaera azaltzen duten kausak askotarikoak direla ulertzeko oinarria izango da, eta Historiaren ikuspegi arrazoitua eta kritikoa edukitzeko. Azken helburua herritar moduan gizartea hobetzeko ekintzak abian jartzea izango da.

EDUKI MULTZOA:

- DBH1 . Historiaurreko gizarteak, lehen zibilizazioak eta antzinaroa // Kultura-adierazpenak.
- DBH2 – Iragan historikoa. Erdi Aroko gizartea.

IRAUPENA: 2 orduko jardura da.

AZALPENA:

San Telmo Museoa Donostian dago, Gipuzkoan. Historia luzea du gure lurralde historikoak, baina hau nola izan zen? Ikasleei Gipuzkoa nola sortu zen erakutsiko diegu jardura honetan. Gaur egungo gure antolamendu administratiboa nondik datorren ikusiko dute eta Erdi Aroko jauntxoaren eta hiribilduen arteko gatazketatik nola sortu ginen ikusiko dute. Ondoren, gure herriak identifikatzeko erabiltzen ditugun armarioak aztertu eta ikasle bakoitzari bere harmarri propioa sortzeko erronka planteatuko diegu.

DBH 1-2 - Eman zure aurpegia

NORENTZAT: Bigarren hezkuntzako lehen zikloko plastikako, ikusizko eta ikus-entzunezko hezkuntzako ikasleak

HELBURUAK:

- 1) Emozioak, sentimenduak, bizipenak, ideiak, eta natura nahiz kultura-inguruneko espazio, objektu eta elementuak adierazteko balio duten obra artistiko-estetikoak sortzea, eta horretan, komunikazio-gaitasunean, pentsamendu kritikoan eta autokonfiantzan aurrera egitea.
- 2) Produktu estetikoek pertsonen eta gizartearen bizitzan izan dituzten eta dituzten funtzio eta erabilerak ulertzea, eta korrante estetikoaren, moden eta gustuen bilakaeraz eta oparotasunaz jabetzea, horiek guztiek gure balioetan eta munduari nahiz gizakiari buruzko ikuskeretan zer-nolako eragina duten ulertzeko.
- 3) Artea herri eta kulturen ondare eta identitatearen parte dela aintzat hartzea, eta, ondare oparo hori babestea eta sorbertzea helburu hartuta, eta elkartrukeak dakarren aberastasunaz jabetuta, kulturen arteko elkarriketak eta herrien konpartitzen dituzten esperientzia artistikoek egindako ekarpen ugarietako interesa izatea.
- 4) Norberarenaz eta gure inguruan nagusi direnez bestelako espresio bide estetikoak errespetatzea eta aintzat hartzea, eta horretan, prozesu erreflexibo eta kritikoak martxan jartzea, estereotipo eta konbentzionalismoak gainditu, proposamenak egitean erregistroak zabaltzea, eta malgutasunez, solidaritatez, interesez eta tolerantziak jokatzen ikasteko.

EDUKI MULTZOA:

- DBH2 – Arte hizkuntzen baliabide eta konbentzioak // Sormen-prozesu, -teknika eta -formak // Artean eta kultura bisualean erreferente estetikoak diren lanak ulertzea eta interpretatzea.

IRAUPENA: 2 orduko jardura da.

AZALPENA:

Jardura honen bidez, ikasleek artearen historian gizakiak irudikatze izan diren estilo eta era desberdinak aztertuko dituzte. Erdi Aroko eskematismotik, gaur egungo abstrakzio eta modu berritzaileetara. Gizakion irudia filosofiarekin, pentsamenduekin eta historiako gertaerekin modu desberdinetara irudikatu dela ikusiko dute. Tailer gelan, erretratu bat irudikatze desafioa egingo diegu, bakoitzaren estilo eta artea azalertzeko asmoarekin.

DBH 3-4 - Gipuzkoa eraldatuz

NORENTZAT: Bigarren hezkuntzako bigarren zikloko geografia eta historia ikasleak

HELBURUAK:

- 1) Identifikatzea zein izan diren Euskal Herriarentzat gertaera eta prozesu historiko garrantzitsuenak, direla tokikoak, direla esparru zabalagoak, eta denboran eta espazioan kokatzea. Horren helburua da gizateriaren bilakaeraren ikuspegi propioa eta globala izatea eta aldaketak eragiteko gaitasunari buruzko kontzientzia kritikoa izatea.
- 2) Datu historikoak biltzea, zenbait irizpide erabiliz: denboran orientatzekoak (iragana, oraina eta etorkizuna); denbora-posizio erlatiboak (segidakoak, aldiberekoak, diakronia, sinkronia); iraupena (faktikoa; koiunturala; egiturazkoa; iraupen laburrekoa, ertainekoa edo luzekoa); denbora-neurriak (denbora-unitatea, denbora eta kronologia historikoa). Horren helburua da gizartearen bilakaera historikoa ordenatu eta sintetizatzea.
- 3) Ondare naturala, kulturala, linguistikoa, artistikoa, historikoa eta soziala, norberarena zein bestearena, aintzat hartu eta errespetatzea, eta norbanakoek zein herriek beren identitatea izateko duten eskubidetzat jotzea. Eta hura babestu, kontserbatu eta hobetzeak dakarren erantzukizuna onartzea, nor bere esparrutik gizateriaren garapenean laguntzeko, dela modu indibidualean dela modu kolektiboan.
- 4) Gizarte-fenomenoak zuzentzen dituzten prozesuak eta mekanismoak zein diren jakitea, eta gertaera sozialen, politikoen, ekonomikoen eta kulturalen arteko loturak aztertzea. Ezagutza hori gaur egungo gizartearen bilakaera azaltzen duten kausak askotarikoak direla ulertzeko oinarria izango da, eta Historiaren ikuspegi arrazoitua eta kritikoa edukitzeko. Azken helburua herritar moduan gizartea hobetzeko ekintzak abian jartzea izango da.

EDUKI MULTZOA:

- DBH3 – Iragan historikoa. Estatu modernoak.
- DBH4 – Egungo gizartearen oinarri historikoa.

IRAUPENA: 2 orduko jardura da.

AZALPENA:

Gipuzkoa sortu zenetik, gertaera eta eraldaketa asko izan ditugu. Absolutismoarekin lotutako Antzinako Erregimenetik, Erregimen Modernora modu gatazkatsuan pasa ginen eta azkeneko bi mendeetako aldaketa bortitz eta gogorrek nolakoak izan dira ikusiko ditugu jardura honetan. Tailer gelan, ikasleek parlamentu propio bat sortzeko eskatuko diegu eta historiako ideia eta izaera politiko desberdinak kontutan hartuz, beren konstituzio edo araudi propioa sortuko dute.

DBH 3-4 - Ideiak marraztu

NORENTZAT: Bigarren hezkuntzako bigarren zikloko plastikako, ikusizko eta ikus-entzunezko hezkuntzako ikasleak

HELBURUAK:

- 1) Emozioak, sentimenduak, bizipenak, ideiak, eta natura nahiz kultura-inguruneen espazio, objektu eta elementuak adierazteko balio duten obra artistiko-estetikoak sortzea, eta horretan, komunikazio-gaitasunean, pentsamendu kritikoa eta autokonfiantza aurrera egitea.
- 2) Produktu estetikoek pertsonen eta gizartearen bizitzan izan dituzten eta dituzten funtzio eta erabilerak ulertzea, eta korrante estetikoaren, moden eta gustuen bilakaeraz eta oparotasunaz jabetzea, horiek guztiek gure balioetan eta munduari nahiz gizakiari buruzko ikuskeretan zer-nolako eragina duten ulertzeko.
- 3) Artearen herri eta kulturen ondare eta identitatearen parte dela aintzat hartzea, eta, ondare oparo hori babestea eta sorbertzea helburu hartuta, eta elkartrukeak dakarren aberastasunaz jabetuta, kulturen arteko elkarriketak eta herrien konpartitzen dituzten esperientzia artistikoek egindako ekarpen ugarietako interesa izatea.
- 4) Norberarenaz eta gure inguruan nagusi direnez bestelako espresio bide estetikoak errespetatzea eta aintzat hartzea, eta horretan, prozesu erreflexibo eta kritikoak martxan jartzea, estereotipo eta konbentzionalismoak gainditu, proposamenak egitean erregistroak zabaldu, eta malgutasunez, solidaritatez, interesez eta tolerantziak jokatzen ikasteko.

EDUKI MULTZOA:

- DBH3-4 – Arte hizkuntzen baliabide eta konbentzioak // Sormen-prozesu, -teknika eta -formak // Artearen eta kultura bisualean erreferente estetikoak diren lanak ulertzea eta interpretatzea.

IRAUPENA: 2 orduko jardura da.

AZALPENA:

San Telmoko elizan dauden Sert-en mihiseak izango dira bisitaren ardatz. Hogeigarren mendearen hasierako artelan hauek, orduko pentsaera eta ideia abstraktuak irudikatzen dutela ikusi eta aztertuko dute. Gipuzkoarron izaera eta historia goraiatzeko duten mihise hauen bitartez, ideia abstraktoak irudikatze moduak aztertuko ditugu. Tailer gelan, ikasleei ideia abstraktuen alegoriak erakutsi eta bakoitzak ideia abstraktu bat irudikatu beharko du.

D. ETA IBILBIDE TEMATIKO MODUAN...

- DBH 1-2
 - **Atzokoa gaur**
Historiaren ibilbide orokorra, XXI. mendeko ikuspegitik. Museoaren ardatzak dira jorratu beharreko gaiak: iraganera begira, etorkizunari heltzeko erronkak azaltzea da asmoa.
 - **Erretratuak eta paisaiak**
Arte Ederretako ibilbide tematiko honetan proposatzen den bisita honetan bi genero hauek jorrotzen dira: erretratua eta paisaia.
 - **Urgulleko Historiaren Etxea**

- DBH 3-4
 - **Isiltasunaren garaia**
Frankismoaren inguruko ibilbidea. Ia 40 urteko ibilbidea garaiko gizartea, ekonomia eta historia ezagutzeko.
 - **Badugu, badago**
Euskara, haren historia eta euskal hiztunena hobeto ulertzeko ibilbide honen bidez, bisitariek euskararekin dituzten harreman motak agerrarazi nahi dira.
 - **Kalejirak**
Museotik kanpoko jarduera. Ibilbide tematikoak Donostiako ondare eta historia bertatik bertara ezagutzeko.
 - **Modernitatearen hasiera**
Gaur egungo gizartearen zantzu nagusiak ezagutzeko ibilbide orokorra.
 - ***Urgulleko Historiaren Etxea***